

Ο προϊστορικός οικισμός του Διμηνίου βρίσκεται κοντά στο ομώνυμο χωριό, στο δυτικό άκρο της πεδιάδας του Βόλου. Απλώνεται σε ένα χαμηλό λόφο (ύψος 25 μέτρα) που σήμερα απέχει περίπου 3 χιλιόμετρα από την ακτογραμμή του Παγασητικού κόλπου. Οι ανασκαφές και γεωλογικές έρευνες (1901-3, 1974-7, 1989) δείχνουν ότι ο οικισμός βρισκόταν κατά τη Νεότερη Νεολιθική πολύ κοντά στη θάλασσα και εκτεινόταν σε μια επιφάνεια 8 στρεμμάτων. Η αρχαιολογική σκαπάνη αποκάλυψε έκταση 4 στρεμμάτων, καθιστώντας έτσι το Διμήνι έναν από καλύτερα γνωστούς νεολιθικούς οικισμούς του ελλαδικού χώρου. Στα αρχαιολογικά του κατάλοιπα (αρχιτεκτονική, κεραμική, εργαλεία, ειδώλια, κοσμήματα) καταγράφονται για πρώτη φορά όλα τα χαρακτηριστικά της Νεότερης Νεολιθικής II στη Θεσσαλία (4800-4500 πΧ), που χαρακτηρίστηκε από τους πρώτους ερευνητές της ελληνικής Προϊστορίας με τον όρο πολιτισμός Διμηνίου.

Ο λόφος του Διμηνίου κατοικείται από τις αρχές περίπου της 5ης χιλιετίας πΧ, και αναπτύσσεται σταδιακά μέχρι το 4500 πΧ. Τις φάσεις οικιστικής ανάπτυξης υποδηλώνουν οι έξι καμπυλόγραμμοι περίβολοι, που όμως δεν σώζονται σε όλο τους το μήκος. Είναι κτισμένοι από σχιστόλιθο της περιοχής και έχουν πλάτος 0,6-1,4 μέτρα. Το ύψος τους είναι 1,5 μέτρο στα ελεύθερα σημεία, ενώ στο σημείο που λειτουργούν συγχρόνως και ως τοίχοι σπιτιών φτάνουν το 1,7 μέτρα. Διατάσσονται περικεντρικά και διακόπτονται σε τέσσερα σημεία από περάσματα πλάτους 0,85-1,10 μέτρα, που οδηγούν στο εσωτερικό του οικισμού.

Με τον τρόπο αυτό η οικιστική δραστηριότητα αναπτύσσεται σε πέντε περιοχές: την αυλή του κεντρικού περιβόλου και τα τέσσερα τμήματα γύρω από αυτήν. Οι δίοδοι προς την κεντρική αυλή είναι ελαφρά επικλινείς και εν μέρει πλακοστρωμένες.

Οι λίθيني περίβολοι του Διμηνίου δε φαίνεται να ακολουθούν ένα προκαθορισμένο σχέδιο, αλλά υπακούν στις πρακτικές ανάγκες των κατοίκων του, όπως συμβαίνει κατά τη Μέση Νεολιθική στο γειτονικό οικισμό του Σέσκλου. Πιθανότατα συνδέονται με τη σταδιακή ανάπτυξη του οικισμού, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες στέγασης του πληθυσμού που αυξάνεται συνεχώς στην ευρύτερη περιοχή κατά τη διάρκεια της Νεότερης Νεολιθικής. Η λειτουργία των λίθινων περιβόλων του Διμηνίου, καθώς και των τάφρων που περιβάλλουν σύγχρονους και άλλους οικισμούς, παραμένει ασαφής: προστασία ή δήλωση ορίων;

Ανάμεσα στους περιβόλους του Διμηνίου αφήνονται μεγαλύτεροι ή μικρότεροι κοινόχρηστοι χώροι, οι οποίοι εξυπηρετούν τις δραστηριότητες των γειτονικών κτισμάτων. Ο αριθμός τους υπολογίζεται σε 30-40 και εικάζεται ότι στεγάζουν 200-300 άτομα. Κατά κανόνα

εφάπτονται στους λίθινους περιβόλους και οι πλευρές τους, που δεν ταυτίζονται με εκείνους, κτίζονται με λίθινα θεμέλια και τοίχους από ωμοπλίνθους. Οι στέγες είναι επικλινείς αλλά και αμφικλινείς και στηρίζονται τόσο στους περιβόλους, όσο και σε κατακόρυφους πασσάλους. Κατασκευάζονται από ξύλινα δοκάρια και λεπτά κλαδιά, τα οποία μονώνονται με πηλό και άχυρο. Τα κτήρια είναι κατά κανόνα τετράπλευρα και μονόχωρα, ενώ χρησιμοποιούνται και μεγαρόσχημα με υπόστεγη αυλή (οικία 13 στην κεντρική αυλή). Το μεγαλύτερο κτήριο του οικισμού και ίσως από τα σημαντικότερα είναι η οικία N (10X5 μέτρα). Σ' αυτήν καταγράφονται όλα τα επιμέρους αρχιτεκτονικά στοιχεία ενός νεολιθικού σπιτιού: δάπεδο από πατημένο πηλό, πηλόκτιστες και λιθόκτιστες εστίες και ορθογώνιες αποθηκευτικές κατασκευές που ορίζονται περιμετρικά από λίθους.

Στο νοτιοδυτικό τμήμα του Διμηνίου, ανάμεσα στο δεύτερο και τον τρίτο περίβολο, βρίσκεται κεραμικός κλίβανος που ανήκει σε εργαστήριο κεραμικής, εξειδικευμένο στην παραγωγή αγγείων με εγχάρακτη διακόσμηση, χαρακτηριστική για τη Νεότερη Νεολιθική II. Ο κεραμικός κλίβανος αποτελείται από ένα κυκλικό, λίθινο θεμέλιο, που ορίζει το χώρο στον οποίο στοιβάζονται τα στεγνά, ήδη διακοσμημένα αγγεία. Στη συνέχεια τα αγγεία σκεπάζονται πλήρως με κλαδιά. Η επιφάνεια των κλαδιών στεγανοποιείται με μάζες νωπού πηλού, ώστε να μπορεί στη συνέχεια να ελεγχθεί η θερμοκρασία όπτησης (850 °C).

Αξιοσημείωτη είναι στο Διμήνι και η εξειδίκευση στην παραγωγή κοσμημάτων (βραχιόλια, περιάπτα, χάντρες) από όστρεο σπονδύλου (οικία N), τα οποία προωθούνται, όπως και η κεραμική, μέσω δικτύων ανταλλαγών πέρα από τα όρια του οικισμού. Τα αντικείμενα αυτά αποτελούν, μαζί με τα δακτυλιόσχημα περιάπτα, τις αιχμές βελών από οφινά της Μήλου και τα μέταλλα, αντικείμενα κοινωνικού γοήτρου μιας γεωργοκτηνοτροφικής κοινότητας που μεταλλάσσεται. Οι οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές που σημειώνονται στα τέλη της Νεότερης Νεολιθικής αντανakλώνται στη χρήση του λόφου του Διμηνίου κατά την Τελική Νεολιθική και την Πρώιμη εποχή του Χαλκού. Η οικία 13 του κεντρικού περιβόλου

Διμήνι

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Πέμπτη, 23 Οκτώβριος 2008 12:24 - Τελευταία Ενημέρωση Πέμπτη, 23 Οκτώβριος 2008 12:40

επεκτείνεται, οι δίοδοι προς την κεντρική αυλή φράζονται, και ο λόφος χρησιμοποιείται αποκλειστικά από μία οικογένεια.